

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. juni 2016
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Thomas Jørn Rasmussen
Sagsnr.: 2016-0032/38-0104
Dok.: 1957416

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 572 (Alm. del), som Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg har stillet til justitsministeren den 6. maj 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Sofie Carsten Nielsen (RV).

Søren Pind

/

Thomas Tordal-Mortensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørsmål nr. 572 (Alm. del) fra Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg:

”Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt og i hvilken form andre EU- og Europarådslande har kriminaliseret ytringer, der har til formål eller hensigt at undergrave love og særlige samfunds- og kulturelle værdier”

Svar:

Justitsministeriet har indhentet oplysninger fra Norge, Sverige, Finland, Island og (via Udenrigsministeriet) Tyskland og Storbritannien om oplysninger til brug for besvarelsen af spørgsmålet.

Norge har i den forbindelse oplyst følgende:

”Straffelovens § 183 gjør det straffbart å offentlig oppfordre noen til å iverksette en straffbar handling. Bestemmelsen rammer forsettlig overtredelse. Straffen er bot eller fengsel inntil 3 år.

I tillegg til å ramme vedkommende som har overtrådt gjerningsbeskrivelsen, rammes også personer som på straffbar måte medvirker til overtredelsen. Forsøk på overtredelse av bestemmelsen er også straffbart.

Bestemmelsen inneholder vilkår om at ytringen er fremsatt offentlig. Etter straffeloven § 10 regnes en ytring som fremsatt offentlig når den er fremsatt på en måte som gjør den egnet til å nå et større antall personer. Dette gjelder for alle typer av budskap uansett innhold og formidlingsform: skriftlig, muntlig, billedlig, tegn, symboler mv. I tillegg til å være nøytral når det gjelder formidlingsformen, er definisjonen også medienøytral. Det avgjørende er ikke hvordan ytringen er formidlet, men om det skjer på en måte som er egnet til å nå et større antall personer, dvs. mer enn ca. 20-30 personer. At dette rent faktisk er blitt resultatet, er derimot ikke noe krav. En ytring kan som følge av denne definisjonen bli regnet som fremsatt offentlig selv om den for eksempel er fremsatt på en nettside som krever innlogging.

I tillegg til straffeloven § 183, kan følgende bestemmelser være aktuelle å nevne:

- straffeloven § 185, som gjør det straffbart å fremsette en diskriminerende eller hatefull ytring i offentlighet
- straffeloven § 263, som gjør det straffbart ved ord eller handling å true med straffbar atferd under slike omstendigheter at trusselen er egnet til å fremkalle alvorlig frykt”.

Sverige har opplyst, at der ikke findes en sådan tilsvarende bestemmelse i svensk ret. De svenske myndigheter har hertil opplyst følgende:

”Det nærmste man möjligen kan komma är brottet ”brott mot medborgerlig frihet”, som bl.a. träffar den som ”övar olaga tvång eller olaga hot med uppsåt att påverka den allmänna åsiktsbildningen eller inkräkta på handlingsfriheten inom politisk organisation ... och därigenom sätter yttrande-, förenings- eller församlingsfriheten i fara”. Straffet är fängelse i högst sex år. I modern tid har ingen dömts för detta brott.”

Finland har opplyst følgende:

”Den finska strafflagen (39/1889) innehåller ingen straffbestämmelse om yttranden som har till sin avsikt att undergräva lagar och särskilda samhälls- och kulturvärden. En mycket kvalificerad form av dylikt beteende kunde vara högförräderi (SL 13:1), men där är avsikten att omkullkasta hela det demokratiska statsskicket och det är fråga om mycket farliga handlingar. I samband med diskussionen om hatiska yttranden tas upp kriminaliseringarna om hets mot folkgrupp (SL 11:10 och 10 a) och offentlig uppmaning till brott (SL 17:1). I ordningslagen (612/2003) kriminaliseras i sin tur som ordningsförseelse störande av allmän ordning eller äventyrande av säkerheten (3 och 16 §).”

Island har opplyst, at sådanne ytringer ikke er strafbære efter islandsk ret.

Tyskland har opplyst følgende:

”Problemstillingen omfatter beskyttelsen af det, der ifølge forståelsen af Grundloven falder under begrebet om den forfatningsmæssige orden.

Straffeloven beskytter denne orden ved en række bestemmelser:

§ 130 kriminaliserer enhver form for folkeophidselse/hadkampagner [ty.: *Volksverhetzung*, amb.bem.], § 111 kriminaliserer en offentlig opfordring til strafbare handlinger i almen forstand. §§ 84, 85, 86, 86a er knyttet til eksisterende forbud mod partier og foreninger og regulerer strafbarheden af overtrædelser, der er forbundet hermed, dvs. særligt fortsættelsen af sådanne forfatningsstridige foreninger og partier på trods af et forbud.

Ud over bestemmelserne i strafferetten henviser Indenrigsministeriet til Grundlovens art. 18. Ifølge denne artikel kan Forbundsforfatningsdomstolen efter begæring fra Forbundsregeringen fratage enkeltpersoner de grundlæggende kommunikationsrettigheder (og andre grundlæggende rettigheder), hvis disse rettigheder misbruges til kamp mod den frihedsretlige demokratiske grundorden. Forbundsregeringen har siden 1949 stillet fem begæringer iht. Grundlovens artikel 18; Forbundsforfatningsdomstolen har afvist dem alle.”

Endelig har Storbritannien oplyst følgende:

”Der er ikke bestemmelser i nuværende britisk lovgivning, som kriminaliserer ytringer, der har til formål eller hensigt at undergrave love og særlige samfunds- og kulturelle værdier.”